

വിശുദ്ധ ചുംബനവും കരചുംബനവും

ഡോ. ഗബ്രിയേൽ മാർ ഗ്രിഗോറിയോസ് മെത്രാപ്പോലീത്താ

ആമുഖം

വി. കുർബാനാനന്തരം കാർമ്മികന്റെ കൈമുത്തി പിരിയുന്ന പാരമ്പര്യം സംബന്ധിച്ച് ഒരു ലഘുപഠനം ആയിരുന്നു ഈ കുറിപ്പിനു തുടക്കം. എന്നാൽ കുറെക്കൂടി വിശാലമായൊരു അടിത്തറയിൽ നിന്നുകൊണ്ടുമാത്രമേ ഈ അന്വേഷണം പൂർണ്ണമാവുകയുള്ളൂ എന്ന തിരിച്ചറിവിൽ എത്തിച്ചേരുകയായിരുന്നു. വി. വേദപുസ്തകത്തിലും സഭാ പാരമ്പര്യത്തിലും സമാധാനവന്ദനം, വി. ചുംബനം എന്നീ അനുഷ്ഠാനങ്ങളുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ മാത്രമേ കരചുംബനത്തിന്റെ (കൈമുത്തിന്റെ) പൊരുളും പ്രസക്തിയും വെളിവാകുന്നുള്ളൂ. ഇവ മൂന്നും ഒന്നുപോലെ ചേർത്തു മനസ്സിലാക്കേണ്ട അനുഷ്ഠാനങ്ങളാകുന്നു.

വിശുദ്ധ ചുംബനം പുതിയ നിയമത്തിൽ

പരിശുദ്ധനായ പൗലോസ് അപ്പൊസ്തോലന്റെ പ്രബോധനം ശ്രദ്ധിക്കാം, വി. ചുംബനം കൊണ്ട് അന്യോന്യം വന്ദനം ചെയ്തിൻ, വിശുദ്ധന്മാർ എല്ലാവരും നിങ്ങൾക്കു വന്ദനം ചെയ്യുന്നു (2കൊരിന്ത്യർ 13:12, 13= 1കൊരിന്ത്യർ 16 : 19,20). വി. കുർബാനയിലെ ഒരു അനുഷ്ഠാനമാണല്ലോ വി. ചുംബനം. സഭയുടെ ഉത്ഭവം മുതൽ ഇത് ആചരിക്കുന്നു. വി. ചുംബനംകൊണ്ട് അന്യോന്യം വന്ദനം ചെയ്തിൻ എന്ന് പരിശുദ്ധ പൗലോസ് അപ്പൊസ്തോലൻ എഴുതുമ്പോൾ വി. കുർബാനയിലെ അനുഷ്ഠാനമാണ് പ്രധാനമായും അദ്ദേഹം സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. വി. സ്നാനത്തിലൂടെയും വി. കുർബാനാനുഭവത്തിലൂടെയും യേശുക്രിസ്തുവിൽ ആഴമായ ഒരു ബന്ധത്തിലേക്കു വിശ്വാസികൾ പ്രവേശിക്കുന്നു, ജീവിക്കുന്നു. ഇത് ഏറ്റവും പ്രകാശിതമാകുന്നതും വീണ്ടും വീണ്ടും അനുഭവമാകുന്നതും വി. ആരാധനയിലത്രേ, പ്രത്യേകിച്ചും വി. കുർബാനയിൽ. പരിശുദ്ധ പൗലോസ് അപ്പൊസ്തോലൻ ഈ ലേഖനം എഴുതുന്നത് കർത്തൃദിനം (ഞായറാഴ്ച) വി. കുർബാനയ്ക്ക് എത്തുന്ന വിശ്വാസികൾ വായിച്ചു കേൾക്കുന്നു എന്നു മുൻ കണ്ടുകൊണ്ടാണ്. അച്ചടിയന്ത്രം ഉണ്ടാകുന്നതിനു മുമ്പ് ഓലയിലും, തുകലിലും എഴുതുന്ന കാലം ലേഖനത്തിന്റെ പ്രതികൾ പകർത്തി എഴുതി കൈമാറാനേ കഴിയുമായിരുന്നുള്ളൂ. ഇത് എളുപ്പവും സാധാരണക്കാർക്കു സാധ്യവും ആയിരുന്നില്ല. എന്നാൽ വി. കുർബാനയ്ക്ക് ഒത്തുകൂടുന്ന വിശ്വാസികൾക്ക് ഉറക്കെ വായിച്ചു കേൾക്കാം. മറ്റൊരുവിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ ഈ ലേഖനത്തിന്റെ ആരാധനാ സന്ദർഭം ഗൗരവമായി എടുക്കണം എന്ന് സാരം. പുതിയ നിയമത്തിലെ എല്ലാ പുസ്തകങ്ങളും ഇങ്ങനെ ആരാധനാ സന്ദർഭത്തിൽ എഴുതിയതും, വായിച്ചു കേട്ടതും, ഇന്ന് വ്യാഖ്യാനിച്ച് മനസ്സിലാക്കേണ്ടതും ആകുന്നു. കരചുംബനം അല്ലെങ്കിൽ കൈമുത്തുൾപ്പെടെ സഭയുടെ എല്ലാ കർമ്മങ്ങളും ആരാധനാനുഷ്ഠാനങ്ങളോ ആരാധനയിൽ നിന്ന് ഉത്ഭവിച്ചു വന്ന സാമൂഹിക ആചാരങ്ങളോ ആകുന്നു. ചുംബനം സഹജവും സാധാരണവുമായ സ്നേഹ പ്രകടനമാണ്. എന്നാൽ ആരാധനയിൽ അത് വിശുദ്ധവും, ദിവ്യവുമായ ചുംബനമത്രേ. ഈ ആചാരം പള്ളിക്കുള്ളിലായിരുന്നാലും പള്ളിയ്ക്ക് വെളിയിൽ ആയിരുന്നാലും വിശുദ്ധവും ദിവ്യവുമായ ഉയർന്ന തലത്തിൽ തന്നെ കാണണം, നിലനിൽക്കണം.

വിശുദ്ധചുംബനം ആരാധനയിൽ

വി. കുർബാനയിൽ വിശ്വാസപ്രമാണവും രഹസ്യപ്രാർത്ഥനയും കഴിഞ്ഞ് പദവിയിൽ കയറി നിന്നുകൊണ്ട് കാർമ്മികൻ സമാധാന പ്രാർത്ഥന ചെയ്യുന്നു: സകലത്തിന്റെയും

ഉടയവനായ ദൈവമെ, നിഷ്കപടമായ സ്നേഹ ബന്ധത്താൽ (സ്നേഹ പാശത്താൽ) ഐക്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് (ഒന്നായി വന്ന്) പരിശുദ്ധവും ദിവ്യവുമായ ചുംബനത്താൽ പരസ്പരം സമാധാനം നൽകുവാൻ തക്കവണ്ണം അയോഗ്യരായ ഞങ്ങളെ ഈ രക്ഷയ്ക്ക് യോഗ്യരാക്കി തീർക്കണമെ (പരിശുദ്ധ യാക്കോബിന്റെ ക്രമം). ഇതിന് ശേഷം രഹസ്യങ്ങളിൽ നിന്ന് ചൈതന്യം ആവാഹിച്ചു ജനങ്ങളിലേക്ക് പകർന്നുകൊണ്ട് നിങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും സമാധാനം ഉണ്ടായിരിക്കട്ടെ എന്ന് കാർമ്മികൻ ആശംസിക്കുന്നു. തുടർന്നു കാർമ്മികനിൽ നിന്ന് സമാധാനം സ്വീകരിച്ച് ശുശ്രൂഷകൻ (ശെമ്മാശൻ) വിശ്വാസികൾക്കുകൈമാറുന്നു. വിശ്വാസികൾ അന്യോന്യം വണങ്ങി കരംഗ്രഹിച്ച് സമാധാനം നൽകുന്നു. ശുശ്രൂഷകരും വിശ്വാസികളും പട്ടക്കാരുടെ കൈമുത്തുന്നു. മേൽപട്ടക്കാർ സന്നിഹിതരൈകിൽ അവർ അന്യോന്യം കരംഗ്രഹിച്ചു സമാധാനം നൽകും; പട്ടക്കാരും ശുശ്രൂഷകരും ഓരോരുത്തരായി വന്നു മേൽപട്ടക്കാരന്റെ സ്റ്റീബായും, കരവും ചുംബിക്കുന്നു. (ഇന്ത്യയിൽ സ്റ്റീബാ മാത്രം മുത്തിപോകുന്നതായി കാണുന്നു).

വി. ചുംബനത്തിന്റെയും കരചുംബനത്തിന്റെയും ആന്തരർത്ഥം ഒന്നുതന്നെ. യേശു ക്രിസ്തുവിൽ ദൈവമക്കൾ പങ്കിടുന്ന അന്യോന്യതയും പാരസ്പര്യവുമാണ് ഈ അനുഷ്ഠാനത്തിന്റെ പൊരുൾ. എന്നാൽ ഇതു മൂന്നുരീതിയിൽ പ്രകാശിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു; അന്യോന്യം ചുംബിച്ചും, കരം ചുംബിച്ചും, കരം ഗ്രഹിച്ചും ഓരോരുത്തരും അവരവരുടെ നിലയനുസരിച്ച് സമാധാനം നൽകുന്നു, സ്വീകരിക്കുന്നു. സമരായവർ അന്യോന്യം ആശ്ലേഷിച്ചും, കരം ഗ്രഹിച്ചും സമാധാനം പങ്കിടുമ്പോൾ ഗുരുസ്ഥാനീയരുടെ കരം ചുംബിച്ച് മറ്റുള്ളവർ സമാധാനം പങ്കിടുന്നു.

വി. ചുംബനം മറ്റു സഭാ പാരമ്പര്യങ്ങളിൽ

ബൈസന്റീൻ പാരമ്പര്യത്തിലുള്ള കിഴക്കൻ ഓർത്തഡോക്സ് സഭകളിൽ വി. കുർബാനയിൽ വി. ചുംബനത്തിനുള്ള സമയം കർത്തൃപ്രാർത്ഥനയ്ക്ക് ശേഷവും വി. കുർബാനാനുഭവത്തിനു തൊട്ടുമുമ്പുമാണ്. ആ സമയം മേൽപട്ടക്കാരും, പട്ടക്കാരും മാത്രം വി. ചുംബനം നൽകുന്നു. വിശ്വാസികൾ അന്യോന്യം സമാധാനം നൽകുന്ന പതിവു കുറെ നൂറ്റാണ്ടുകളായി നിലവിൽ ഇല്ല. എന്നാൽ ബൈസന്റീൻ സഭാ കുടുംബത്തിലുള്ള ചില സഭകളിലും പള്ളികളിലും വിശ്വാസികൾ അന്യോന്യം വി. ചുംബനം നൽകുന്ന പുരാതന പാരമ്പര്യം പുനസ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള പരിശ്രമം നടക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ വേണ്ടത്ര പൊതുവായി തീർന്നിട്ടില്ല. പാശ്ചാത്യ സഭാപാരമ്പര്യത്തിൽ, പ്രധാനമായും റോമൻ കത്തോലിക്കാസഭയിൽ, വി. കുർബാനാനുഭവത്തിനു തൊട്ടുമുമ്പാണ് സമാധാന ചുംബനം. ഈ അവസരം നിങ്ങൾക്ക് സമാധാനം എന്ന് ആശംസിച്ചുകൊണ്ട് വൈദികരും വിശ്വാസികളും ചിലർ ആശ്ലേഷിച്ചുചുംബിച്ചും ചിലർ അന്യോന്യം കരം ഗ്രഹിച്ചും ഈ അനുഷ്ഠാനം നിർവഹിക്കുന്നു.

അപ്പോസ്തോലിക സാക്ഷ്യം

ക്രിസ്തബ്ദം 4 -ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ രചിക്കപ്പെട്ട **അപ്പോസ്തോലിക പ്രമാണങ്ങൾ (Apostolic Constitutions)** എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ അപ്പോസ്തോലിക കാലം മുതലുള്ള ഏറ്റവും പുരാതനമായ പാരമ്പര്യങ്ങൾ സമാഹരിച്ചു രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. വി. ചുംബനം സംബന്ധിച്ചുള്ള പാരമ്പര്യം സുറിയാനി ആരാധനാ പാരമ്പര്യത്തിൽ കാണുന്നതു പോലെ തന്നെയാണ് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലും. വിശ്വാസപ്രമാണവും മുട്ടുകുത്തിയുള്ള രഹസ്യപ്രാർത്ഥനയും കഴിഞ്ഞു പദവിയിൽ നിന്നുകൊണ്ട് കാർമ്മികൻ സമാധാന പ്രാർത്ഥന ചൊല്ലുന്നു. തുടർന്ന് സമാധാനാശംസ കഴിഞ്ഞു വിശുദ്ധ ചുംബനം എന്ന കർമ്മം നടത്തുന്നു. മേൽപട്ടക്കാർ, പട്ടക്കാർ ഉൾപ്പെടെയുള്ളവർ അന്യോന്യവും, വിശ്വാസികളായ പുരുഷന്മാർ അന്യോ

ന്യവും, സ്ത്രീകൾ അന്യോന്യവും ചുംബനം നൽകുന്നു.

വിശുദ്ധ കരച്ചുംബനം (കൈമുത്ത്)

നമ്മുടെ സഭയുടെ ആരാധനാപാരമ്പര്യത്തിൽ വി. കുർബാനാനന്തരം കാർമ്മികൻ വി. മദ്ബഹായുടെ പടിഞ്ഞാറേനടയിൽ വന്നു നിൽക്കുന്നു. വിശ്വാസികൾ ഓരോരുത്തരായി വന്ന് കാർമ്മികന്റെ കൈമുത്തി പിരിഞ്ഞുപോകുന്നു. കാണിക്ക അർപ്പിക്കാനുള്ള സന്ദർഭമായും ഇത് ഉപയോഗിക്കുന്നു. കാർമ്മികൻ മേൽപട്ടക്കാരനെങ്കിൽ സ്ത്രീബായാവും മുത്തുക. ഇന്ത്യയിൽ (മലങ്കരയിൽ) പഴയകാലത്ത് അംശവസ്ത്രത്തിന്റെ ഭാഗമായ കയ്യുറയെടുത്ത് കയ്യിൽ പിടിച്ചുകൊണ്ടാണ് ചില പട്ടക്കാർ കൈമുത്തിച്ചിരുന്നത്. അടുത്ത കാലത്തായി അതിനുപകരം സ്ത്രീബാ കയ്യിൽ പിടിച്ചുകൊണ്ട് കൈമുത്തിക്കുന്ന പതിവുവന്നു. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ നമ്മുടെ വൈദികരിൽ ചിലർക്ക്, പ്രത്യേകിച്ചും യുവ വൈദികർക്ക് കുരിശുമുത്തിക്കുകയാണോ, കൈമുത്തിക്കുകയാണോ എന്ന് വേണ്ടത്ര നിശ്ചയമില്ല എന്നുതോന്നുന്നു. ഉദാഹരണമായി വി. കുർബാനാനന്തരമുള്ള പ്രസ്താവനയിൽ കൈമുത്തിക്കുക എന്നതിനു പകരം കുരിശുമുത്തിക്കുക എന്നാക്കിയിരിക്കുന്നു. കൈമുത്തിക്കുന്നെങ്കിൽ തന്നെ കൈ തലയിൽ വെച്ച് അനുഗ്രഹിക്കും വിധമാണ് ആ കർമ്മം നടത്തുന്നത്. പകരം, കുരിശ് മുത്തിക്കുകയാണെങ്കിൽ അതിന് വേണ്ടവിധം കുരിശു പിടിക്കുകയല്ല. കുരിശ് അവരുടെ തലയിൽ വെച്ചു അനുഗ്രഹിക്കും വിധമാണ് ആ കർമ്മം നിർവഹിക്കുന്നത്. മേൽപട്ടക്കാർ പോലും ഇങ്ങനെ ചെയ്തു കാണുന്നു.

ശരിയായ സഭാ പാരമ്പര്യം

യഥാർത്ഥ സഭാ പാരമ്പര്യം എന്താണ്? കൈമുത്തിക്കുകയാണോ; സ്ത്രീബാ മുത്തിക്കുകയാണോ?; കൈ തലയിൽ വെച്ച് അനുഗ്രഹിക്കുകയാണോ; സ്ത്രീബാ തലയിൽ വെച്ച് അനുഗ്രഹിക്കുകയാണോ? പ്രായമുള്ള വൈദികർക്കും വിശ്വാസികൾക്കും ശരി ഉത്തരമറിയാം. കൈമുത്തുക തന്നെയാണ് സഭാപാരമ്പര്യം. യഥാർത്ഥത്തിൽ വി. കുർബാനയിലെ അനാഫോറയുടെ ആദ്യം നടത്തുന്ന സമാധാനപ്രാർത്ഥന, സമാധാനവന്ദനം, വി. ചുംബനം, കരച്ചുംബനം, കരഗ്രഹണം എന്നിവയുടെ തുടർച്ചയും പുരണവുമാണ് വി. കുർബാനക്ക് ഒടുവിലുള്ള കൈമുത്ത് അഥവാ കരച്ചുംബനം. വി. കുർബാനയുടെ ആരംഭത്തിൽ നടന്ന വി. ചുംബനം എന്ന കർമ്മത്തിലൂടെ ദൈവമക്കൾക്ക് അവരുടെ ഇടയനുമായി വ്യക്തിപരമായി നേരിട്ട് സമാധാനം നൽകാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഇപ്പോൾ അതിന് അവസരമുണ്ടാവുന്നു. ഇടയനും ആടുകളും തമ്മിലും, കാർമ്മികനും ആരാധകരും തമ്മിലുമുള്ള അഭി വദനവും അഭിവാന്ദനവും, ഇവിടെ നടക്കുന്നു. ഇത് ഇരുകൂട്ടർക്കും ഒരു പ്രധാനപ്പെട്ട അനുഭവം തന്നെയാണ്. ഇക്കാരണത്താൽ പള്ളിയിൽ എത്തുന്ന സാധാരണ ഭക്തർ കൈമുത്ത് ഒഴിവാക്കുകയില്ല. അങ്ങനെ വരുന്നത് അനുഗ്രഹക്കുറവായോ ഇടയനുമായുള്ള ബന്ധം മുറിഞ്ഞുപോകുന്നതിനു തുല്യമായോ അവർ കണക്കാക്കുന്നു.

കരച്ചുംബനം മറ്റുസഭകളിൽ

ബൈസന്റീൻ പാരമ്പര്യത്തിലുള്ള കിഴക്കൻ സഭകളിൽ മൂന്നമേ സൂചിപ്പിച്ച പ്രകാരം വി. കുർബാന മധ്യേ വൈദികഗണത്തിൽപ്പെട്ടവർ മാത്രം അന്യോന്യം വിശുദ്ധച്ചുംബനം നൽകുന്നു. എന്നാൽ വി. കുർബാനാനന്തരം വിശുദ്ധ മദ്ബഹായുടെ പടിഞ്ഞാറേ നടയിൽ കാർമ്മികൻ രണ്ടുകൈകൾകൊണ്ടും വിശുദ്ധ കുരിശുപിടിച്ചുകൊണ്ടുനിൽക്കും. വിശ്വാസികൾ ഓരോരുത്തരായി വന്ന് കുരിശുമുത്തി കാർമ്മികന്റെ കരം മുത്തി പിരിഞ്ഞുപോകുന്നു. സുറിയാനി ആരാധനയിൽ ഉയിർപ്പുപെരുന്നാൾദിവസം ഉയിർപ്പിന്റെ ശുശ്രൂഷകഴിഞ്ഞ് വി. മദ്ബഹായിലുള്ളവർ വിശുദ്ധ കുരിശുമുത്തി കാർമ്മികന്റെ കരം മുത്തി സമാധാനം കൊടുത്തശേഷം അന്യോന്യം ഓരോരുത്തരുടേയും നിലയനുസരിച്ച്

സമാധാനം നൽകുന്നു. തുടർന്ന് കുരിശ് മദ്ബഹായുടെ വാതിൽ വരുന്നു. ജനം കുരിശുമുത്തി അന്യോന്യം സമാധാനം നൽകുന്നു. എന്നാൽ സൗകര്യാർത്ഥം കുർബാനാനന്തരമാണ് വിശ്വാസികൾ ഈ കർമ്മം നിർവഹിക്കുന്നത്. ഏതാണ്ട് ഇതിന് സമാനമാണ് ബൈസന്റീൻ സഭകളിൽ വി. കുർബാന കഴിഞ്ഞ് നടത്തുന്ന കുരിശുമുത്തും കൈമുത്തും.

ഇവിടെ ശ്രദ്ധേയമായ ഒരു കാര്യമുണ്ട്. കുർബാനാനുഷ്ഠാനം എപ്പോഴായാലും അത് ഉയിർപ്പുകുർബാനയുടെ വീണ്ടും വീണ്ടുമുള്ള ആവിഷ്കാരവും അനുഭവവുമാണ്. ഇക്കാരണത്താൽ ബൈസന്റീൻ പാരമ്പര്യത്തിലെമ്പോലെയും കുരിശുമുത്തിയും കൈമുത്തിയും പിരിഞ്ഞുപോകുന്ന പാരമ്പര്യമാണ് നമ്മുടെ സഭയിലും നിലനിർത്തേണ്ടത്. ഇപ്പോൾതന്നെ മേൽപട്ടക്കാർ കുരിശുപിടിച്ചുകൊണ്ട് കൈമുത്തിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. സഭാപാരമ്പര്യത്തിനനുസരണമായി ഇത് ശരിപ്പെടുത്താൻ ശ്രദ്ധിക്കണം എന്നത് മറ്റൊരു കാര്യം.

കരചുംബനം ആരാധനേതര സന്ദർഭത്തിൽ

നമ്മുടെ സഭയിൽ ആരാധനയുടെ സന്ദർഭത്തിലല്ലാതെ പട്ടക്കാരുടെ കൈമുത്തുന്ന പതിവ് സാധാരണമല്ല. എന്നാൽ മേൽപട്ടക്കാരുടെ കൈമുത്തുന്ന പതിവുണ്ട്. ബൈസന്റീൻ പാരമ്പര്യത്തിൽ വിശ്വാസികൾ പട്ടക്കാരുടെയും മേൽപട്ടക്കാരുടെയും കരം ചുംബിക്കുന്നു. വലതുകൈ ഇടതു കയ്യുടെ മുകളിൽ നിവർത്തി വെച്ചു “പിതാവേ” എന്ന് പട്ടക്കാരനോടും “നാഥാ” എന്ന് മേൽപട്ടക്കാരോടും “അനുഗ്രഹിക്കേണമേ” എന്ന് വിളിച്ചുപേക്ഷിക്കുന്നു. പട്ടക്കാരൻ / മേൽപട്ടക്കാരൻ കൈകുമ്പിളിനുമേൽ കുരിശുവരക്കുന്നു. വിശ്വാസി കരം ഗ്രഹിച്ച് ചുംബിച്ച് അനുഗ്രഹം പ്രാപിക്കുന്നു.

സന്യാസപാരമ്പര്യത്തിൽ

സന്യാസാശ്രമപിതാവിന് ഒരു മേൽപട്ടക്കാരനടുത്തസ്ഥാനം ആശ്രമത്തിലുണ്ട്. സന്യാസികൾ പിതാവിന്റെ കരം ചുംബിക്കുന്നു. അതേപോലെ തന്നെ സന്യാസിനീ മഠാഗങ്ങളിൽ മഠാധിപയായ അമ്മയുടെയും കരം ചുംബിക്കുന്നു. വ്രതപ്രതിജ്ഞാകർമ്മം കഴിഞ്ഞ് സന്യാസസഹോദരൻ കുരിശുവഹിച്ചുകൊണ്ട് അഴിക്കെത്ത് പടിഞ്ഞാറോട്ടു തിരിഞ്ഞ് നിൽക്കുന്നു. സന്യാസസഹോദരനും വിശ്വാസികളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൈമുത്തുന്നു. ഇതേപോലെ തന്നെ വ്രതപ്രതിജ്ഞാശുശ്രൂഷക്കുശേഷം മഠാഗങ്ങളും സ്ത്രീകളും സന്യാസസഹോദരിയുടേയും കരം ചുംബിക്കുന്നു. ബൈസന്റീൻ സഭാപാരമ്പര്യത്തിൽ രണ്ടു സന്യാസിനീ മഠങ്ങളുടെ അധിപകളായ അമ്മമാർ പരസ്പരം ആശ്ലേഷിച്ച് ചുംബിച്ച് അന്യോന്യം കരംഗ്രഹിച്ച് കൈമുത്തുന്നത് കണ്ടിട്ടുണ്ട്.

ഇവയെല്ലാം തന്നെ വിശുദ്ധ കുർബാനയിലെ വിശുദ്ധ ചുംബനം എന്ന ശ്രേഷ്ഠമായ അനുഷ്ഠാനം സാധാരണ ജീവിതത്തിൽ ആവിഷ്കരിക്കുന്ന സന്ദർഭങ്ങളായി നാം തിരിച്ചറിയുന്നു. ആരാധനാജീവിതത്തെ ലോകജീവിതത്തോടും ലോകജീവിതത്തെ ആരാധനാജീവിതത്തോടും ചേർത്തിണക്കുമ്പോഴാണ് ജീവിതം സമഗ്രവും സമ്പൂർണ്ണവുമാവുക.

രൂപാന്തരപ്പെട്ട ശരീരം

ആദ്ധ്യാത്മികതയിലെ കപടരൂപങ്ങളുടെ പരിസരവും, സ്വാഭാവികതയിൽ ഉരുണ്ടുകൂടുന്ന ചാഞ്ചല്യം കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന സന്ദേഹവും, നവീകരണ സഭകളുടെ സ്വാധീനത്തിൽ വന്ന മനോഭാവവും വൈദികരിൽ ഉണ്ടാക്കിയ പ്രതിസന്ധിയാണ് കൈമുത്തിനുമുന്നമൂല്യശോഷണത്തിന് കാരണം. അനുഭവവും, അധ്യാപനവും കൊണ്ട് കർമ്മത്തെ മൂല്യത്തിലുറപ്പിക്കാനുള്ള ധർമ്മം ഏറ്റെടുത്തിട്ടുള്ള ഗുരുജനങ്ങളാണ് ആചാര്യരും വൈദികരും. അവർ ഇത് നിറവേറ്റാൻ സ്വയം സജ്ജരാവണം. വി. ആരാധനയിൽ പരസ്പരം ആശ്ലേഷിച്ചുകൊണ്ടുള്ള വിശുദ്ധ ചുംബനം, കരചുംബനം, കരഗ്രഹണം എന്നീ അനുഷ്ഠാന

ങ്ങളിലുള്ള ശാരീരിക സ്പർശം, ഐന്ദ്രീകതയുടെ കുറഞ്ഞ (അപ) മാനത്തിലല്ല, രൂപാന്തരപ്പെട്ട ശരീരം എന്ന ഉദാത്ത (ബഹു) മാനത്തിൽ തന്നെ കാണണം. മനുഷ്യൻ ദൈവത്തിന്റെ കാണപ്പെട്ട രൂപം (eikon) ആകുന്നു. എല്ലാ രൂപങ്ങൾക്കും (eikon) കാണപ്പെടുന്നതും സ്പർശനീയവുമായ (visible and tangible) ഒരു തലമുണ്ട്. ആരാധനയുടെയും, ആദ്ധ്യാത്മികയുടെയും പരിസരത്തിൽ ഇവ രൂപാന്തരം വന്ന ശരീരങ്ങളും, രൂപാന്തരപ്പെടുത്തുന്ന സാന്നിധ്യങ്ങളുമാകുന്നു. ദൈവം മനുഷ്യനായത് മാനവ ശരീരത്തെ ഈ ഉയർന്ന മൂല്യത്തിൽ തിരികെക്കൊണ്ടുവന്ന് ഉറപ്പിക്കാനാണല്ലോ.

ഉപസംഹാരം

രാജ-പ്രഭുവാഴ്ചയുടെ കാലത്ത് പ്രജകളും അടിമകളും അടങ്ങുന്ന കീഴാളർ മേലാളരുടെ കൈമുത്തുന്നരീതി ഉണ്ടായിരുന്നിരിക്കാം. പുരുഷന്മാർ സ്ത്രീകളുടെ കൈമുത്തുന്ന സാമൂഹ്യ ആചാരവും ചില സംസ്കാരങ്ങളിൽ കാണാം. ഇതിൽ നിന്ന് വ്യത്യസ്തമാണ് ക്രിസ്തീയ പാരമ്പര്യത്തിലെ കരച്ചുംബനം. ഇതിനു പല മാനങ്ങൾ നമുക്കു കാണാൻ കഴിയും. ഒന്ന്, മുകളിൽ വിവരിച്ചതുപോലെ വൈദികരും ദൈവമക്കളും തമ്മിലുള്ള ആഴമായ ബന്ധത്തിന്റെ നിദർശനമാണ് കരച്ചുംബനം. രണ്ട്, വിശുദ്ധ കുർബാനയർപ്പിച്ച് കർത്താവിന്റെ തിരുരക്തശരീരങ്ങൾ വിളമ്പി തന്ന കാർമികന്റെ ചൈതന്യം നിറഞ്ഞ കരച്ചുംബത്തി അനുഗ്രഹം പ്രാപിക്കുകയാണ് വിശ്വാസികൾ. മൂന്ന്, വി. കുർബാനയിൽ പടിഞ്ഞാറോട്ട് കൂടെക്കൂടെ തിരിഞ്ഞ് (ഒൻപത് തവണ) സമാധാന വന്ദനം ചൊല്ലി സമാധാനമുദ്രകാട്ടി അനുഗ്രഹിക്കുന്ന അഭിഷിക്തന്റെ കൈമുത്തി ചൈതന്യം തൊട്ട് സ്വീകരിക്കുകയാണ് ഭക്തജനങ്ങൾ. നാല്, ഗുരുസ്ഥാനീയനായ വൈദികനോടുള്ള വന്ദനവും, വിധേയത്വവും പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതിലുള്ള സന്തോഷവും ഈ കർമ്മത്തിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.